

KUOPION HIIPPAKUNTA

Augsburgin tunnustus XVI (25.6.1530)

”Yhteiskunnallisen elämän asioista seurakuntamme opettavat, että yhteiskunnan lailliset järjestykset ovat Jumalan hyviä tekoja ja että kristityillä on lupa toimia esivallan viroissa, käyttää tuomiovaltaa, ratkaista oikeusasioita keisarillisen tai muun voimassa olevan lain mukaan, tuomita lain vaatimiin rangaistuksiin, käydä oikeutettuja sotia, olla asepalveluksessa, tehdä laillisia sopimuksia, omistaa yksityistä omaisuutta, vannoa vala esivallan sitä vaatiessa sekä solmia avioliitto.”

KUOPION
HIIPPAKUNTA

Schleitheimin tunnustus (17.4.1527)

”Neljänneksi olemme sopineet erottautumisesta. Siitä pahuudesta ja synnistä, jonka paholainen on istuttanut maailmaan, on irtauduttava. [...] Meille Herran käsky on selkeä. Hän kutsuu meitä erottautumaan pahasta, sillä hän on meidän Jumalamme ja me olemme hänen poikiaan ja tyttäriään.”

KUOPION
HIIPPAKUNTA

Augsburgin tunnustus XVI

” ”Ne [seurakuntamme] tuomitsevat kasteenuusijat, jotka kieltävät kristittyjä osallistumasta näihin yhteiskunnallisiin tehtäviin.

Ne tuomitsevat myös ne, jotka opettavat, ettei kristillinen täydellisyys ole jumalanpelkoa ja uskoa, vaan yhteiskunnallisten velvollisuuksien hylkäämistä; evankeliumihan opettaa iankaikkista sydämen vanhurskautta. Se [evankeliumi] ei kumoa valtiota eikä perhettä, vaan vaatii nimenomaan, että ne on säilytettävä jumalallisina järjestyksinä ja että rakkautta tulee harjoittaa näiden järjestysten puitteissa. Sen tähden kristittyjen tulee välttämättä totella esivaltaansa ja sen lakeja, mikäli ne eivät käske tekemään syntiä, sillä siinä tapauksessa heidän tulee totella enemmän Jumalaa kuin ihmisiä (Apt. 5:29).”

”

KUOPION
HIIPPAKUNTA

Poliittisen vaikuttamisen kiusauksia

1. Vetäytyminen
2. Yksinkertaistavien vastausten antaminen monimutkaisiin kysymyksiin
3. Populismi
4. Hyvesingalointi

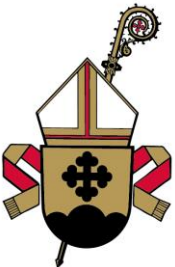
KUOPION
HIIPPAKUNTA

Haidt: The Righteous Mind: Why Good People are Divided by Politics and Religion (2012)

Kuva: Wikipedia

- Jonathan Haidt, Yhdysvaltalainen sosiaalipsykologi
- Vasemmisto-liberaali, sekulaari-juutalainen, vaikutti aiemmin Demokraattisessa puolueessa
- Tutkiessaan lasten moraalikäsitteiden kehittymistä törmäsi kysymykseen: mistä lapsi oppii tietämään, että yksi asia on oikein ja toinen väärin?
- Ryhtyi kartoittamaan ihmisten perustavia moraalikäsitteitä (moral foundations)
- Taustalla laajan tutkijaryhmän 25 vuoden työ
- Menetelmänä käyttää lyhyitä moraalisääntöjä rikkovia kertomuksia, ”taburikkomuksia”.
- Pyrkii korjaamaan teoriallaan Kohlbergin teoriaa moraalisen harkinnan portaista: Kohlbergin malli ylikorostaa rationaalisuuden merkitystä, intuitiolla ja emootioilla on suurempi merkitys

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

1. Hoiva (care) / vahingoittaminen (harm).

Haidt identifioi tuloksista 6 yleistä *Moraalin kulmakiveä (Moral Foundation Theory)*:

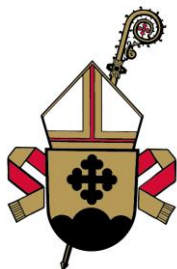
1. *Hoiva (care) / vahingoittaminen (harm)*.
Moraalin 1. kulmakivi kehittyi alun perin suojelemaan pieniä lapsia. Se herkistää ihmisen reagoimaan kärsimykseen ja hätään sekä inhoamaan julmuutta. Pelkistetty esimerkki: ”Äidin ja vauvan suhde”.

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

2. Reiluus (fairness) / Huijaus-vedätys (cheating).

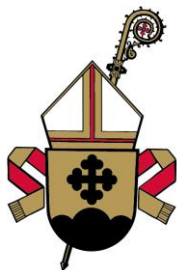
2. Reiluus (fairness) / Huijaus-vedätys (cheating). Kehittyi edistämään yhteistyötä ja torjumaan vapaamatkustusta, oman edun tavoittelua toisten kustannuksella. Herkistää tunnistamaan luottamuksen arvoisen lähimmäisen sekä rankaisemaan huijaria. ”Kohtele toisia niin kuin toivot toisten kohtelevan sinua”.

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

3. *Vapaus-tasa-arvo (liberty)/ Sorto (oppression).*

3. *Vapaus-tasa-arvo (liberty)/ Sorto (oppression).* Kehittyi suojelemaan joukkoa yksilön vallanhimolta. Herkistää tunnistamaan alistajan ja liittoutumaan vertaisten kanssa tämän nujertamiseksi. ”Vapaus, veljeys, tasa-arvo”.

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

4. *Lojaalisuus (loyalty) /petoksellisuus (betrayal).*

4. *Lojaalisuus (loyalty) /petoksellisuus (betrayal).*

Kehittyi luomaan ja ylläpitämään liittoumia. Herkistää tunnistamaan hyvät/huonot tiimipelaajat, luottamaan ja palkitsemaan edellisiä sekä paljastamaan ja eristämään pettureita. ”Yksi kaikkien, kaikki yhden puolesta”. ”HIFK forever! Meijän Joma!”

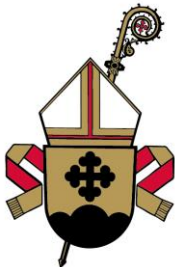

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

5. Auktoriteetin kunnioittaminen (authority)/-horjuttaminen (subversion).

5. Auktoriteetin kunnioittaminen
(authority)/-horjuttaminen (subversion).

Kehittyi luomaan ja vahvistamaan yhteisön menestystä edistävää sosiaalista järjestystä ja traditioita. Herkistää tunnistamaan ja tunnustamaan asemansa arvoisen ja luotettavan johtajan, yksilön oman aseman hierarkiassa ja käyttäytymisen sopivuuden/sopimattomuuden tässä asemassa. ”Komentajanvaihtoparaati, kirkkoherran virkaanasettaminen”.

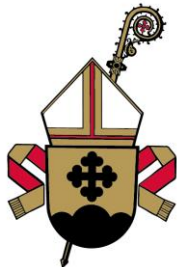

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

6. Pyhyys – puhtaus (sanctity, purity) / rappio (degradation).

6. Pyhyys – puhtaus (sanctity, purity) / rappio (degradation).

Kehittyi alun perin elämää ylläpitäväksi hygieniakoodistoksi, 'käyttäytymisen immuunijärjestelmäksi', patogeeneja vastaan. Koskee erityisesti kehoa (syöminen, seksuaalisuus, hautaus): kehosi on pyhäkkö, ei huvipuisto. On laajentunut määrittämään yhteisölle yhdistäviä, elintärkeitä ja ehdottomia arvoja. ”Halal-kauppa, Kosher-keittiö” Vrt. ”Lihan loppu”

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

Soveltaminen ”identiteetteihin”

Voisivatko löydökset selittää moraalisia kiistoja?

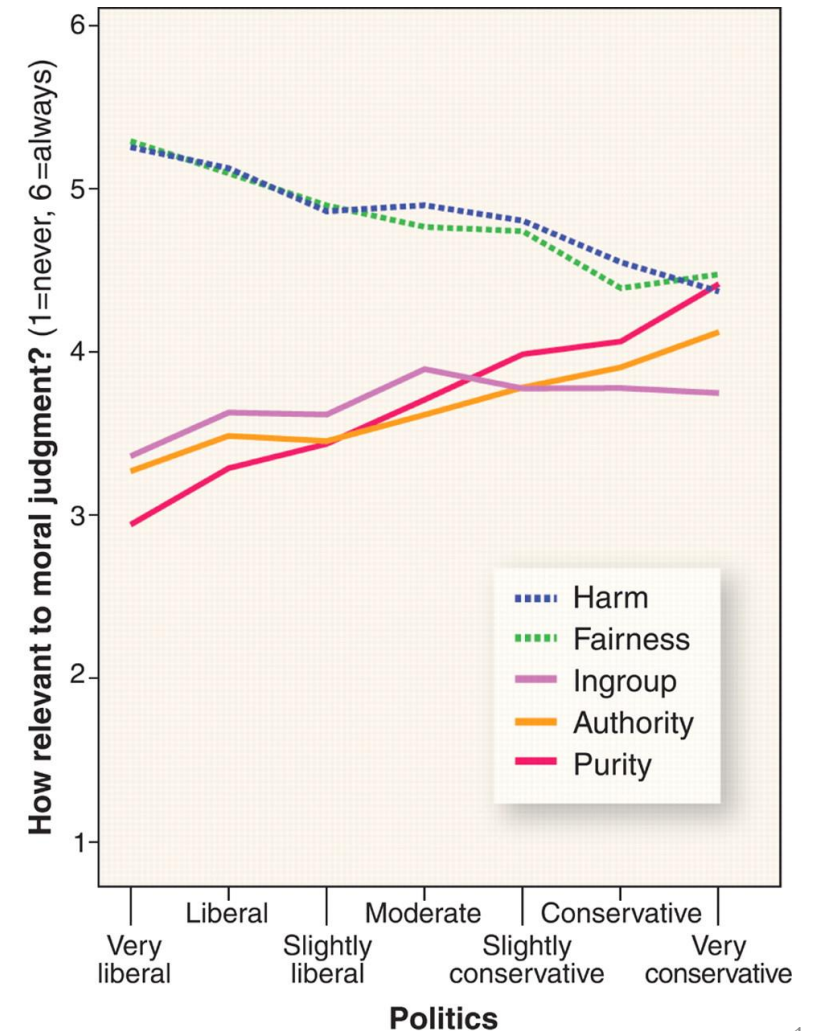
Miten ne voisivat selittää USA:n ”kulttuurisotaa”,
kärjistynyttä vastakkainasettelua ns.
liberaalien/yksilökeskeisten ja
konservatiivisten/ryhmäkeskeisten välillä?

Jatkotutkimuksessa pyydettiin indentifioitumaan
”konservatiivisuus-liberaalisuus” akselilla ja
löytämään näille ryhmille perustavimmat arvot

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

Kuva: mappalicious.com

Johtopäätöksiä

”Liberaaliksi” identifioituva rakentaa moraalin kivijaloista kahden ensimmäisen varaan (care, fairness), ja varauksin kolmannen (liberty).

”Konservatiiviksi” identifioituva rakentaa 1-6 pylvään varaan. Kohdat 1-3 tunnustetaan, myös 4-6 kuuluvat työkalupakkiin (loyalty, authority, sanctity).

Selittää, miksi poliittisesti ”liberaaleilla” on suurempia vaikeuksia ymmärtää ”konservatiiveja” kuin päinvastoin

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

Kysymyksiä

Voiko liberaali omaksua myös jälkimmäiset kulmakivet 4-6?

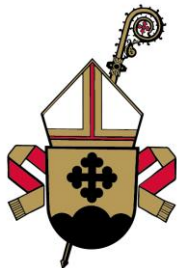
Onnistuuko konservatiivi tasapainoilemaan kaikkien 1-6 välillä?

Millä tavoin Haidthin malli voisi purkaa polarisaatiota ja edistää kunnioittavaa keskustelua a) kirkossa ja b) yhteiskunnassa?

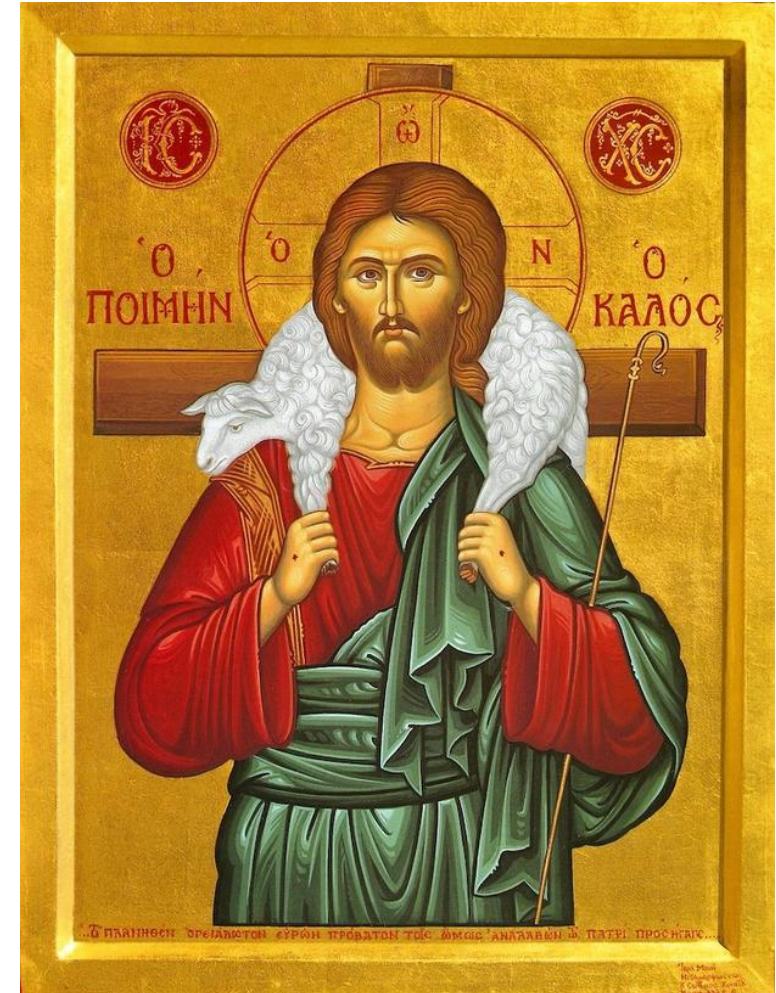

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

”Teille on opetettu: ’Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihamiestäsi.’ Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihamieliänne ja rukoilkaa vainoojienne puolesta, jotta olisitte taivaallisen Isänne lapsia. Hän antaa aurinkonsa nousta niin hyvälle kuin pahoille ja lähettää sateen niin hurskaille kuin jumalattomille. Jos te rakastatte niitä, jotka rakastavat teitä, minkä palkan te siitä ansaitsette? Eivätkö publikaanitkin tee niin? Jos te tervehditte vain ystäviänne, mitä erinomaista siinä on? Eivätkö pakanatkin tee niin? Olkaa siis täydellisiä, niin kuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen.”

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

Kuvien lähteet:

Kulmakivet 1-3 pixabay

4:

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.flickr.com%2Fphotos%2Fpasukaru76%2F5597863793&psig=AOvVaw1hAVtF4_Xp2n5HXG8PzQkr&ust=1581398318724000&source=images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxqFwoTCPIy5IKexucCFQAAAAAdAAAAABAE

5:

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Ffi.m.wikipedia.org%2Fwiki%2FTiedosto%3AKunniakomppania.JPG&psig=AOvVaw2fb00QMcGjbo2JmPTmRM0W&ust=1581398482609000&source=images&cd=vfe&ved=0CAkQjhxqFwoTCJjxdeexucCFQAAAAAdAAAAABAD>

6:

<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/kokoomusvaltuutettu-otto-meri-vaatii-maidon-poistamista-helsingin-kouluista-poseeraa-itse-valokuvassa-valkean-nesteen-kerä-myönnän-että-lasissa-on-maitoa/7565480#gs.wj1t9e>

Ikoni:

https://cdn.shopify.com/s/files/1/1136/4188/products/Orthodox_icon_of_Christ_The_Good_Shepherd_620x.jpeg?v=1559263475

KUOPION
HIIPPAKUNNAN PIISPA

KUOPION HIIPPAKUNTA

PL 42 | Kuninkaankatu 22 A | 70101 KUOPIO | puh. (017) 288 8400 | www.kuopionhiippakunta.fi